

KANDIDATNUMMER 3266

Sidetall 1 av 5

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III
Skriftlig eksamen
4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo
2015

C

Det er flaut for ungene a° snakke sine
ene. Mental urbanisering og holdninger
a° grunner til det at dialektforandringer hos
mennesker på 2050 tallet.

9. Hva inneholder boken *Leve dialekten – en mental språkreise* av Gunnhild Kverness?

Gunnhild Kverness har skrevet om holdninger og bekymring mot dialektene i boka si.

10. Hva mener sangeren Kari Bremnes er viktigst for å beholde dialekten sin?

Dialektene gir Identitet. Hvis man snakker dialekten sin, viser det seg at hvem man er, og hvor man kommer fra. Det er viktig å holde sin identitet.

II Tekst med oppgaver

Operasjon avlogging

Aftenposten, 24.01.2015

«Pappa, elsker du mobilen din høyere enn du elsker meg?» Spørsmålet fra sjuåringen kom ikke direkte overraskende. Situasjonene der Lars Bratsberg holdt ett øye på ungene og det andre på mobilen, var blitt så mange at han ikke merket det selv. «Så klart jeg ikke elsker mobilen min mer enn deg», svarte han beroligende, men inni seg var han usikker. Hadde han gått for langt?

Negative konsekvenser

Mobilbruk er et sikkert samtaleemne når folk over 30 år møtes til middag. De er også den siste generasjonen som husker hvordan verden var uten Internett. Gjennomsnittsnordmannen sjekker smarttelefonen sin 150 ganger i døgnet, eller hvert sjettede minutt. Den forstyrrer parforholdet, ødelegger samtaler, gir dårlig nattesøvn, og barna står fullstendig overlatt til seg selv og skriker etter oppmerksomhet mens foreldrene sitter som zombier. Er alt helsvart eller gjøres det noe for å endre situasjonen? Flere har nå begynt å tenke på hvordan de bruker digitale verktøy. Bedrifter har mobilfrie møter. Familier innfører regler for de voksne om å legge vekk smarttelefoner, iPader og laptopen til barna er i seng. «Tidens store moteord blant foreldre er nærvær», skrev den danske avisen *Politiken* tidligere i år.

Flaut

Etter konfrontasjonen med datteren begynte Lars Bratsberg å sette mobilen på lydløs og legge den i gangen. Nå er Bratsberg, som til daglig jobber i Google, hjemme i sin tredje pappapermisjon. Og sønnen Mads får sannsynligvis vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene. Hver ettermiddag fra klokken fem til ni skrur Lars av mobiltelefonen.

Det siste halvannet året har han brukt på å skrive boken *Logg av sammen* med IT-gründer Thomas Moen, som i likhet med Bratsberg erfarte at mobilbruken hans hadde gått for langt. «Når jeg ser tilbake på hvor fjern jeg var i sosiale sammenhenger før, blir jeg flau», sier Moen.

Verken han eller Bratsberg mener det er en god idé å logge helt av, men de håper folk vil begynne å reflektere og ta mer bevisste valg rundt sin egen teknologibruk.

Ingen ny kritikk

Begrensninger av egen teknologibruk vil trolig bli en ny måte å vise hvilken sosial gruppe man tilhører, på samme måte som for eksempel trening og *slow food* er det. Dette er fenomener som først og fremst er utbredt i den sosiale, økonomiske og kulturelle eliten. Både Lars Bratsberg og Thomas Moen tror at bevisst teknologibruk kan bli en klassemarkør. «Vi håper at det ikke bare blir en trend i enkelte miljøer, men mer et skifte med varig endring», sier de.

Samfunnsgeograf og lektor ved Markedshøyskolen Karl-Fredrik Tangen er mer kritisk. Han sier: «Tanken om at du må utsette de umiddelbare behovene dine, er en evig klassemarkør. Det gjelder også forholdet til barneoppdragelse. Og kritikken mot overdreven teknologibruk er ikke ny. Å være skeptisk til nye fenomener er en reaksjon som vi treffer på i forskjellige situasjoner opp gjennom historien. Man har vært redd for alt fra langt hår til cowboyfortellinger og VHS-videoer.» Tangen mener at dette ikke er et større problem enn at folk før satt og så på TV, eller at mødre satt og leste ukeblader og pratet med venninnene sine foran ungene. «Det ligger i moralen vår at ny teknologi er skummel», sier han.

For lite kritiske

Lars Bratberg mener derimot at vi har vært for lite kritiske. 42-åringen mener han tilhører en generasjon som har vært veldig opptatt av alt nytt, og som har glemte å stille spørsmål underveis. «Det virker som om vi nesten ikke har lagt merke til at vi sakte, men sikkert har endret atferdsmønster. For noen fungerer det greit, for andre ikke. Personlig føler jeg meg som en bedre pappa når jeg ikke blir forstyrret av andre enn ungene mine», sier han.

A. Spørsmål til teksten «Operasjon avlogging».

1. Hvorfor har mange nordmenn problemer med parforholdet og nattesøvnen?

Nordmenn er veldig vant til smarttelefonen sin. Det er vanskelig for nordmenn å leve uten smarttelefon eller Internett. Gjennomsnitts-nordmenn sjekker smarttelefonen sin 150 ganger i døgnet, eller hvert sjette minutt, og det forstyrrer parforholdet, ødelegger deres samtaler og det gir dårlig nattesøvn også.

2. Hvorfor får lille Mads Bratsberg vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene fikk?

lille Mads Bratsberg får vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene fordi Bratsberg har fått pappapermisjon. Han kan jobbe fra hjemme, og det er naturligvis for han å bruke internett mens jobbe.

3. Hvorfor stiller Karl Fredrik Tangen seg kritisk til påstanden om overdreven teknologibruk i våre dager?

Teknologi har blitt tatt opp i nærværende samfunnet. Det blir vanskelig å leve uten teknologi. Alle tilbringer nesten mest del av hverdag ~~å bruke~~ ^{med} internett.

4. Hvorfor er Lars Bratsberg kritisk til teknologibruken i den generasjonen han tilhører?

Teknologibruken har forandret seg menneskelig atferdsmønster. For noen spiller det ingen rolle, og for noen det gjør. ^{hverandre.} Måske menneskene har ikke tid for

B. Fullfør setningene slik at innholdet blir det samme som i artikkelen.

1. Da sjuåringen spurte ham, Pappa, elsker du mobilen din høyere enn du elsker meg, ble han overrasket
2. Generasjonen over 30 år snakker sikker om mobilbruk når de møtes til middag.
3. Boken *Logg av* ble skrevet av Bratsberg sammen med IT gründer Thomas Moen
4. I forskjellige situasjoner opp gjennom historien ^{vi} har reagert som en skeptisk mot nye fenomener som vi treffer
5. Lars Bratsberg føler seg som en bedre pappa når han ikke ble forstyrrt av andre en ungene sine

C. Parsetninger

Fullfør setningene i linje B nedenfor.

Innholdet i setning B må være det samme som i setning A.

1. A. Sjuåringen spurte: "Pappa, elsker du egentlig mobilen din høyere enn meg?"

B. Sjuåringen spurte ham at elsker ham egentlig ham

mobilen hans høyere enn hun. / sjuåringen spurte til pappas sin hvis pappa hans egentlig elsker mobilens sin høyere enn hun.

2. A. Bratsberg mener ikke det er en god idé å logge helt av. Det mener ikke Moen heller.

B. Verken Bratsberg eller Moen mener det er en god idé å logge helt av.

3. A. Det har blitt sagt av flere at det er viktig å begrense sin egen teknologibruk.

B. Det har blitt sagt av flere at det er viktig med

å bli begrenset av folks teknologibruk.

4. A. Mobiltelefonen forstyrrer parforholdet.

B. Parforholdet blir forstyrret av mobiltelefonen

D. Ordlagning

Fyll ut de åpne feltene.

Substantiv	Verb	Adjektiv/partisipp
overraskelse	å overraske	overraskende
en forstyrrelse	å forstyrre	forstyrende; forstyrret
en endring	å endre	endret
en refleksjon	å reflektere	reflekterende

En overdrev	å overdreie	overdreven
En begrensning	å begrense	begrenset
en kritikk	å kritisere	kritiserende; kritisert

E. Substantiv – adjektiv

Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.
Begge ordene skal være med i alle setningene.

god – idé

1. Kan du fortelle om noen av de gode idéene dine?
2. Hun hadde en mye bedre idé enn resten av gruppa.
3. Kan du komme med noen gode ideer?
4. Dette er en god idé du noen gang har hatt.

F. Verb

Skriv verbene i riktig tid. Bruk riktig ordstilling. I noen setninger kan det være nødvendig å sette inn et hjelpeverb.

1. Jeg kan forstå ulike dialekter bedre hvis
jeg - forstå
jeg har mer kontakt med flere
jeg - ha
personer som snakker dialekt.
 2. I det siste lytter jeg mye på lydbøker.
jeg - lytte
- For et år siden har jeg aldri gjort det.
jeg - aldri - gjøre

3. Hvorfor hørte ikke du på meg

du – ikke – høre

da jeg holdte foredraget mitt i går?

jeg holde

4. Han sier at han skal aldri spille dataspill igjen,

han – aldri - spille

for han hadde en negativ opplevelse med dataspill

han ha

i fjor.

G. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Spørsmålet var ikke direkte overraskende. Han ble usikker.

(selv om) selv om spørsmålet ikke var direkte overraskende, ble han usikker.

(likevel) spørsmålet var ikke direkte overraskende. Likevel ble han usikker.

Bedrifter kjører mobilfrie møter. De ansatte blir alltid forstyrret.

(fordi) Fordi de ansatte alltid blir forstyrret, kjører bedrifter mobilfrie møter.

(derfor) De ansatte blir alltid forstyrret.

Derfor kjører bedrifter mobilfrie møter

(så) De ansatte blir alltid forstyrret, så bedrifter kjører mobilfrie møter.

III Stil

Velg bare én av oppgavene. Skriv en stil på ca. 300 ord.

Oppgave 1

Den teknologiske utviklingen de siste 15 årene har resultert i et samfunn hvor digitale verktøy som for eksempel smarttelefon, nettbrett og pc tar stadig mer av vår oppmerksomhet i hverdagen. Hva tror du dette gjør med oss som mennesker? Hva er dine tanker om denne utviklingen?

Overskrift: *Teknologien og mennesket*

Oppgave 2

Fortell om språksituasjonen i hjemlandet ditt: Er det mange språk der? Er det ett eller flere offisielle språk? Hvordan er dialektenes posisjon? Er det vanlig å beholde dialekten sin når man flytter, og er det akseptert at dialekt brukes i offentlige sammenhenger som for eksempel i parlamentet?

Overskrift: *Språksituasjonen i hjemlandet mitt*

Oppgave 3

«Hjemmelekser er urettferdig fordi ikke alle foreldrene har kunnskap nok til å hjelpe barna med leksene. Dessuten fører lekser til stress og krancling hjemme. Når de voksne er ferdig med arbeidsdagen sin, har de fri. Når barna er ferdig med sin arbeidsdag, har de likevel mer jobb å gjøre hjemme. La barna gjøre leksene på skolen den siste timen hver dag, så kan de komme hjem og ha tid til å være sammen med familie og venner, eller drive med sport og andre aktiviteter.»

Dette skriver en frustrert far i et avisinnlegg. Hva mener du om saken? Bruk gjerne dine egne erfaringer.

Overskrift: *Hjemmelekser*

Oppgave 4

«Konflikten mellom kvinnen og mannssamfunnet er kjernen i *Et dukkehjem* (1879)», skriver litteraturprofessor Edvard Beyer. Hvordan kommer denne konflikten fram i det bildet vi får av hovedpersonen i skuespillet, Nora? Synes du at *Et dukkehjem* er relevant for å sette lys på kvinnens stilling i samfunnet i dag?

Overskrift: *Kvinnen og mannssamfunnet i Et dukkehjem*

overskrift: kvinnen og mannssamfunnet
i Et dukkehjem.

Først vil jeg si litt om Et dukkehjem
Deretter vil jeg si om hvordan
Nora er en representant for kvinnelig
posisjon i samfunnet, og forskjellige
perspektiver relatert til Et dukkehjem.

Et dukkehjem er et skuespill i 3 akt
av Henrik Ibsen, utgitt i 1879. Det er
en stor internasjonal gjennombrudd.
Hvert år spiller det i teatre-scener i
hele verden. Et dukkehjem handler om den
kvinnelige posisjon i beourborlige ekteskap.
Nora og Thorvald Helmer er en tilsynelatende
lykkelig ektepar med tre små barn.
Thorvald er advokat, men idet stykket
begynner, får vi vite at han skal snart
tre inn i stillingen som direktør i
Aksjebanken. Etter hvert blir det klart
at Nora har en hemmelighet.
Da Nora og Thorvald giftet seg, ble
Thorvald veldig syk. For å kunne bli
kureret, mente legene at de skulle
reise i syden. For å kunne skaffe

penger uten ektemann får vite, tok Nora låne lånet hos saktører krogstad for å garantere har hun forfalsket sin fars underskrift, og det er et hovedtema av dette skuespill.

Etterpå fikk Thorvald vite om hva Nora har gjort. De hadde stor argumentasjon. Det skjedde ikke hva som Nora har forventet, og Nora forlot Thorvald.

Dessuten vil jeg si om Nora's perspektiv. I dette skuespillet er Nora en representant av kvinner i samfunnet. Når det var Noras tur å ta ansvar, hadde si hun tatt ansvar for familien sin.

Hun prøvd å rede Thorvalds liv, så det er naturligvis at å forvente anerkjennelse fra Thorvald. Men Thorvald var så opptatt av status og posisjon i samfunnet at han oppfattet alt som Nora har gjort for han feil. Deretter var Nora bare et dukke for han. Han et tenkte at Nora har Ingen erfaring, og jeg må beskytte henne hele tida. Men Nora ønsket en annen posisjon enn et dukke. Nora var så ønsker mer selvstendig og ansvarstult posisjonen.

Hvis vi tenker ifølge Noras perspektiv, er hun riktig. Kvinnenes er posisjon i samfunnet er i begrenset til husarbeid og barn. Men sanhet er forskjellig. Kvinnene liker ikke å leve i mann dominerende samfunnet. De vil ha en annen rolle enn husarbeid og barn. Kvinnene og mennene har lik kapasitet for alle oppgaver. Men mennene vil alltid prøve å kontrollere kvinnene. Hvorfor har ikke kvinnene frihet?, og det er et spørsmål som Nora har spurt i dette skuespillet. På den måten har Nora representert allmenn kvinners posisjon i samfunnet.

Deretter vil jeg si litt om forskjellige perspektiver om denne saken. Hvis et dukkehjem spiller i et modern samfunn, vil folk støtte til Nora. Men hvis dette skuespillet spiller i et konservativ samfunn, vil folk ikke støtte Nora. Det er en overraskelse at denne saken er samme, men det har veldig forskjellige perspektiver. Hvorfor har vi forskjellige perspektiver? Det kommer an på person, kultur

holdninger, kvinnes rolle i samfunnet. Verden har blitt avansert. På den ene siden viser vi framgang i teknologi. På den andre siden ønsker vi ikke likkestilling eller kvinnens høy posisjon i samfunnet. Det er trist. Det er en stor omgivelse omsigelse.

På den oppgaven har jeg prøvd å vise at Nora setter lys på kvinnens stilling i samfunnet i dag. Vi sier et dukkehjem ofte men når bør vi forandrer samfunnet? Når vil kvinnene vil ha samme posisjon som mannen i samfunnet? Når vil vi ha fullstendig likkestilling? Det er trist at vi bare sier et dukkehjem, men vi lærer ingenting.